မူလပဋ္ဌာန်းဆရာတော်ဘုရား

ရေးသားတော်မူအပ်သော

ပဋ္ဌာန်းလမ်းပြ

၃၁၃

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့
ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

၁၃၃၃-ခုနှစ်   ဒီဇင်ဘာလ ၁၉၇၁

၂၁၇၈၂

မူလပဋ္ဌာန်းဆရာတော်ဘုရား

ရေးသားတော်မူအပ်သော

ပဋ္ဌာန်းလမ်းပြ

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့
ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

၁၃၃၃-ခုနှစ်　　ဒီဇင်ဘာလ ၁၉၇၁

နိဒါန်း

ပဋ္ဌာန်းလမ်းပြကို ထပ်မံပုံနှိပ်ရခြင်း

မူလ ပဋ္ဌာန်းဆရာတော်ဘုရား ရေးသားအပ်သော (၁) ပဋ္ဌာန်းပါရဂူ၊ (၂) ယမိုက်ပါရဂူ၊ (၃) ယမိုက်ပါရဂူကျမ်း နောက်ဆက်တွဲ၊ (၄) မာတိကာဓာတုကထာပါရဂူ၊ (၅) သင်္ဂြိုဟ် ၉-ပိုင်း သရုပ်ခွဲဇယား၊ (၆) ဓာတုကထာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်၊ (၇) ပဋ္ဌာန်းအင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်၊ (၈) အသံဖမ်း ပဋ္ဌာန်းပို့ချ စဉ်ကျမ်း စသော ကျမ်းများကို ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

ထိုအထက်ပါကျမ်းများကို မထုတ်ဝေမီ (၁၃၀၂)ခုနှစ်တွင် ပဋ္ဌာန်းသာသနာပြုအဖွဲ့မှ ဤပဋ္ဌာန်းလမ်းပြ ကျမ်းငယ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်၊ ဤကျမ်းငယ်ဖြင့်ပင် ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် သင်ကြားသူများအား တတ်မြောက်အောင် ပို့ချပေးခဲ့ပါသည်၊ ဤကျမ်းသည် လွန်စွာ ကျဉ်းလှ ငယ်လှသော်လည်း သင်္ဂြိုဟ် သရုပ်ကွဲပြီးသူသည် ဤကျမ်းရှိအာဂုမ်ရထိုက်သော သုဒ္ဓသင်္ချာ သံပေါက်များကိုရ၍ အကျဉ်းချုပ် မှတ်သားသင့်သည်တို့ကို မှတ်သားပြီးလျှင် ဆရာတော်၏ နည်းနာနယကို ခံယူပါမူ ကုသလ တတိက်လုံး၏ ပေယျာလများကိုပါ ဖော်နိုင်ကောက်နိုင်ကာ သက်သာလှစွာဖြင့် ရက်များစွာ မကြာဘဲ တတ်မြောက်နိုင်ကြကြောင်းကို သင်ကြားဘူးသူတိုင်း ဝန်ခံကြပါသည်။

ခက်ခဲလှသော ပဥှာဝါရ အနုလုံ, အနုလောမပစ္စနိက်နှင့် ပစ္စနိက်သင်္ချာခဏ်းများကို မပြောပလောက်သော သံပေါက်

အနည်းငယ်မျှကို လေ့လာကာမျှဖြင့် ပါဠိတော်ကြီးများကိုပါ အာဂုမ်ဆောင်နိုင်ကြသည်ကို အံ့ဩစဖွယ် တွေ့ကြပါလိမ့်မည်။

မည်သည့်စိတ်၌ ပစ္စည်းပေါင်း မည်မျှ စေတသိက် ရုပ်နိဗ္ဗာန် ပညတ်တို့၌ ပစ္စည်းပေါင်းမည်မျှ ရကြသည်ကို အဋ္ဌကထာ 'ဧကေ ဓမ္မ အနေကပစ္စယ'၌ ကျယ်ဝန်းစွာ ဖွင့်ပြခဲ့ပါသည်။ မှတ်သားဖွယ်လည်း ကောင်းလှပါသည်၊ သို့သော်လည်း မှတ်မိရန်ကား မလွယ်ပါ၊ ဤကျမ်းငယ်၌မူ အလွန်တရာ ကျဉ်းလှစွာဖြင့် စက္ကန့်ပိုင်းအတွင်း ဖြေဆိုနိုင်ရန် ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် သိသင့် သိထိုက်သော အဋ္ဌကထာပြ စကားရပ်များကိုလည်း သံပေါက်များဖြင့် ပြထားပါသည်။

အဋ္ဌကထာပြပစ္စယနိဒ္ဒေသနှင့် နောက်ပိုင်းပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယ ကထာ စကားရပ်များကို အပြည့်အစုံ ပြထားသည့်ပြင် အဋ္ဌကထာ၌မပါသော ယူဆပုံသရုပ်များနှင့်တကွ ပါဠိထုတ်ပုံများကိုပါ ပြထားသည်တို့ကိုကား အဘိဓမ္မာပြန့်ပွါးရေးအသင်းမှ 'အသံဖမ်း ပဋ္ဌာန်းပို့ချစဉ်ကျမ်း၊ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ဒုတိယပိုင်း'ကို ရှိက်သောအခါ တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

ယခုအခါ၌လည်း မူလပဋ္ဌာန်းဆရာတော်ဘုရား၏ သိဿာနုသိဿများသည် ဤပဋ္ဌာန်းလမ်းပြကျမ်းဖြင့် သင်ကြားကြ ပို့ချကြပါသည်၊ ဤကျမ်းငယ်ဖြင့် ပဋ္ဌာန်းကိစ္စပြီးနိုင်သဖြင့် ထပ်မံ၍ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရန် တောင်းပန်ကြသောကြောင့် အနည်းငယ်မျှသာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလိုက်ရပါကြောင်း။

ပဋ္ဌာန်း ဒေါ်ခင်မြင့်။

နမော အနန္တနယဒေသကဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပဋ္ဌာန်းမျိုး ပစ္စည်းများ

(၁) အာရမ္မဏ ၈-မျိုး

၁။ အာရမ္မဏ၊

၂။ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊

၃။ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတနိဿယ၊

၄။ အာရမ္မဏူပနိဿယ၊

၅။ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ၊

၆။ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တ၊

၇။ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတတ္ထိ၊

၈။ အာရမ္မဏပုရေဇာတအဝိဂတ၊

၉။ *အာရမ္မဏ ပုရေဇာတာဓိပတိ၊

၁၀။ *ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတာဓိပတိ၊

(၂) သဟဇာတ ၁၅-မျိုး

၁။ ဟေတု၊

၂။ သဟဇာတာဓိပတိ၊

၃။ သဟဇာတကမ္မ၊

၄။ နာမ်အာဟာရ၊

၅။ သဟဇာတိန္ဒြိယ၊

၆။ ဈာန၊

၇။ မဂ္ဂ၊

သာမည ၇

၈။ အညမည၊
၉။ ဝိပါက၊
၁၀။ သမ္ပယုတ္တ၊
၁၁။ သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ၊
၁၂။ သဟဇာတ၊
၁၃။ သဟဇာတနိဿယ၊
၁၄။ သဟဇာတတ္ထိ၊
၁၅။ သဟဇာတ အဝိဂတ၊

(ဝိပါက် ၅ / ကြိယာ ၅)

(၃) အနန္တရူပ ၇-မျိုး

၁။ အနန္တရ၊
၂။ သမနန္တရ၊
၃။ အနန္တရူပ နိဿယ၊
၄။ အာသေဝန၊
၅။ အနန္တရကမ္မ၊
၆။ နတ္ထိ၊
၇။ ဝိဂတ၊

(၄) ပကတူပ ၂-မျိုး

၁။ ပကတူပ၊
၂။ ဗလဝ နာနာက္ခဏိကကမ္မ၊

(၅) ဝတ္ထုပုရေဇာတ ၆-မျိုး

၁။ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ၊
၂။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ၊
၃။ ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ၊
၄။ ဝတ္ထုပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တ၊
၅။ ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ၊
၆။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ အဝိဂတ၊

(၆) ပစ္ဆာဇာတ ၄-မျိုး

၁။ ပစ္ဆာဇာတ၊

၂။ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ၊

၃။ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊

၄။ ပစ္ဆာဇာတ အဝိဂတ၊

(၇) နာနာက္ခဏိကကမ္မ ၁-မျိုး

၁။ ဗလဝ ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ၊

(၈) ရူပ်အာဟာရ ၃-မျိုး

၁။ ရုပ်အာဟာရ၊

၂။ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊

၃။ ရုပ်အာဟာရ အဝိဂတ၊

(၉) ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ ၃-မျိုး

၁။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ၊

၂။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ၊

၃။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ အဝိဂတ၊

(၁၀) သဟဇာတ ပုရေဇာတမိဿက ၃-မျိုး

၁။ နိဿယ၊

၂။ အတ္ထိ၊

၃။ အဝိဂတ၊

(၁၁) ပစ္ဆာဇာတာဟာရမိဿက ၂-မျိုး

၁။ အတ္ထိ၊

၂။ အဝိဂတ၊

(၁၂) ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယမိဿက ၂-မျိုး

၁။ အတ္ထိ၊

၂။ အဝိဂတ၊

ဤမျိုးပစ္စည်းများကို ကြေညက် နပ်နေစွာ မှတ်သားမိသည် တိုင်အောင် လေ့ကျက်ပါ။

ပဋ္ဌာန်းမျိုးပစ္စည်း ပြီး၏။

ပဋ္ဌာန်းမျိုးပစ္စည်းများကို ရှင်းလင်းချက်

ထူးရာမျိုး ပစ္စည်းများကို အနည်းငယ် ရှင်းလင်းချက်

အာရမ္မဏမျိုး နံပါတ် ၉-၁၀

သဘာဂ ဃဋ္ဋနာ ထုတ်ရာ စသည်တွင် လွယ်ကူစွာ ချက်ခြင်း သဘောကျရန် ထည့်ထားသည်၊ အာ ပု ဓိ မှာ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ မှ ထွက်လာ၍ ဝတ္ထာဓိ မှာ ဝတ္ထာရမ္မဏ မှ ထွက်လာသော အစိတ်တရားတို့ ဖြစ်၏။

သဟဇာတမျိုး ငယ် လတ် ကြီး အမည်ပေးပုံ

တရားရ အရာ ကျဉ်း၊ အလယ် အလတ်၊ ကျယ်ပုံကို စွဲ၍ အထက် အမည်များကို ပဋ္ဌာန်း သုံးရာတွင် လွယ်ကူစေရန် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး အမည် ပေးထား၏၊ အဋ္ဌကထာတွင်ကား သဟကြီးကို မဟာစတုက္က ဟု အမည်ပေးသည်။

အနန္တရူပမျိုး

အနန္တရ ကမ္မ-အနန္တရ နှင့် ကမ္မ ၂-ဘက်ရ ဖြစ်၏၊ သဘာဂ ဃဋ္ဋနာ ထုတ်ရာတွင် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်အား တပ်သော မဂ် ၄-ခု စေတနာပင်၊ မဂ္ဂေါ ဖလဿ ဟု ဟောလတ္တံ့။

သဟဇာတ ပုရေဇာတ မိဿက

သဟမျိုးနှင့် ဝတ္ထုမျိုးရောကာ ပဋ္ဌာဝိဘင်္ဂ နိဿ ျ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းတွင် သဟဇာတံ-ပုရေဇာတံ ဟု ဟော၏၊ မိဿကမျိုးကို ဝိဘင်္ဂကောက်ရာ ပစ္စယုဒ္ဓါရထုတ်ရာ စသည်တွင် များစွာ အသုံးဝင်လတ္တံ့။

ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာတိံ မိဿက

ပစ္ဆာမျိုးနှင့် ရုပ်အာဟာရမျိုး- ပစ္ဆာ မျိုးနှင့် ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ မျိုး ရောကာ အတ္ထိ အဝိဂတ တွင်သာ ပစ္ဆာဇာတံ-အာဟာရံ-ဣန္ဒြိယံ ဟု ဟော၏၊ အစစ လွယ်ကူစိမ့်သောငှါ ဤမိဿကမျိုး များကို ထုတ်ပြခြင်းဖြစ်၏၊ ကုသလတိက်တွင် ဤ ၃ မျိုးကိုသာ ဟော၏၊ အထက်တိက်များတွင် အားလုံးပေါင်း မိဿက(၈) မျိုး ဟော၏။ (ကျက်ရန်မဟုတ် ကြည့်ရုံသာ။)

ပဋ္ဌာဝါရ သုဒ္ဓသင်္ချာ

ဤသုဒ္ဓသင်္ချာများကို အမှတ်လွယ်၍ သဘာဂ ဃဋနာ ထုတ် ရာတွင် ရှင်းလင်းလွယ်ကူ ပေါ်လွင်စေခြင်းငှါ ပစ္စယုဒ္ဓါရ ထုတ် နည်းအတိုင်း မျိုးစဉ် (သမူဟက္ကမ)အားဖြင့် ရေးပေအံ့၊ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် တူရာများကို တပေါင်းတည်း ပြမည် ဖြစ်၍ ထိုအတူကို ကြပ်ကြပ်သတိထားပါ၊ ဃဋနာတွင် များစွာ လွယ်မည်၊ သုဒ္ဓ သင်္ချာနှင့် ပစ္စည်းရေ များကို ကျေနပ်သည် တိုင်အောင် အား ထုတ်ပါ။

အာရမ္မဏမျိုး သုဒ္ဓသင်္ချာ

အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာ ဝါရ၌ ကာမစိတ် စတု ပညာသ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ် ၃-ခု၊ နေဝသညာ နာသညာ ယတန စိတ် ၃-ခု၊ အဘိညာဉ် ၎င်း၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ခုအား တပ်သော စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်၊ စေ ၎င်းပညာသ၊ ရုပ် အဋ္ဌ ဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်။ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏ ပစ္စည်း တပ်သော တရားတို့ မည်ကုန်၏၊ သင်္ချာကား နဝ ဟူသည်တည်း။

အမှာ။ ။ပဉ္စာဝါရတွင် ခန္ဓသဒ္ဒါနှင့်ဟော၍ ပညတ်ကို ခန္ဓာမဖွဲ့နိုင်ရကား ပညတ် ၈ကန် ၂၁-သည် ပစ္စယုပ္ပန်တွင် ဘျ၏။ ဓမ္မသဒ္ဒါနှင့် ဟောသော ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ကား နာမ် ကုန်ပင် ပစ္စယုပ္ပန် ရ၏။ ကြွင်း အာ မျိုး ဟူသမျှ အာရမ္မဏ ကြီး ထဲသို့ စွည်း ပွန် ဝင်နိုင်ကြ၏။ နဝ စသော သင်္ချာများ ကို သီးခြား ပြအံ့။ နောက် ပစ္စည်းများ၏ သုဒ္ဓသင်္ချာ များကို နည်းမှီ၍ အကျယ် ဆိုပါ။

၁။ အာရမ္မဏာ ဓိပတိ အာရမ္မဏူပ နိဿျ၌ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ ၈-ခု၊ မဟာ ကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာ ကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ခု၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌ ဖြစ်သော နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ၊ ဒေါသမူ ၎င်း မောဟမူ ၎င်း ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယ ဝိညာဉ် ကြဉ်သောစိတ် ၈၄-ခု၊ ဒေါသ ဣဿာ မစ္ဆရိယ ကုက္ကုစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာ ကြဉ်သော စေ ၄၇-ခု၊ နိဗ္ဗာန်-သင်္ချာ သတ္တာဓိ၊ပစ္စည်း ရေ ၃၊ (အာရမ္မဏာပါ ရနိုင်သည်၊ အမှာကို ကြည့်ပါ။)

၂။ **အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ၊ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတတ္ထိ၊ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အဝိဂတ၌** ကာမစိတ် စတုပညာသ ဒွိပ္ပဥ္စကျွ ဒွိပဥ္စဝိညာဏ် အဘိညာဉ်အား တပ်သော ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ၊ သချာ တီကာ၊ ပစ္စည်းရေ ၄။

၃။ **ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတ နိဿယ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အဝိဂတ၌** မနောဒွါရ ဝဇ္ဇန်း မရဏာသန္နဇော ၅-ချက်၊ တဒါရုံအား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေသော် ၁၇-ချက် မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ သချာ တီကာ၊ ပစ္စည်းရေ ၆။

၄။ **အာ ပု ဓိ ၌** အလေးအမြတ် ပြုဘတ်သော လောဘမူ ၈-ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌ ဖြစ်သော နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ၊ သချာ ကော၊ အာ-အာဓိ-အာရမ္မ-ဏူ-အာပု-အာပုတ္ထိ-အာ ပု အဝိဂတ ဟု ပစ္စည်းရေ ၆။

၅။ **ဝတ္ထာဓိ ၌** အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္နဇော ၅-ချက်အား တပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော စုတိ စိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ သချာ ကော၊ အာ ၈-မျိုးစလုံး ရ၍ ပစ္စည်းရေ ၈။

အာမျိုးသုဒ္ဓသချာ၌ အကျဉ်းချုပ်မှတ်ရန်

အာရမ္မဏ မှာ စွည်း ပွန် အတူမရှိ၍၊ ပစ္စည်း ထီးသာ၊ အာ ၈-မျိုးကို မတူတာ ခွဲ၍ထုတ်က (၁) အာဓိ၊ (၂) အာပု၊

(၃) ဝတ္ထာ၊ (၄) အာ ပု မိ၊ (၅) ဝတ္ထာမိ ဟု ၅-မျိုး ထွက်လာ၏။ အာမိ ဆိုလျှင် အာရမ္မဏ စသည်နှင့် အတူဟု မှတ်ပါ။ အကြွင်း ထိုနည်းတူပင်၊ ဤမတူသော ၅-ချက်သည်ပင် အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ဿဋ္ဌနာ ဖြစ်လတ္တံ့။

သဟမျိုးသုဒ္ဓသင်္ချာ-သဟငယ်

ဟေတု၌ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဟိတ် ၆-ပါး၊ သင်္ချာ သတ္တ၊ ယထာရဟ ပစ္စည်း ရေ၊ လတ်ကြီး ဂ-နှင့် မိ-ဣံ-မဂ် ပေါင်း ၁၂-အငယ် ဟူသမျှ ကြီး ၄-အမြဲ၊ လတ် ၄-ယထာရဟ ရသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ဟေတု ပါ ထည့်ထား၍ ၁၂-ဖြစ်၏။ မိ-ဣံ-မဂ်တို့ ရပုံကို သဟငယ် သုဒ္ဓသင်္ချာကို တရားကိုယ်ချင်း တိုက်၍ ယူပါ၊ ကြွင်း သဟငယ်ကိုလည်း နည်းတူ တိုက်ဆိုင်ပါ။

သဟာဓိ၌ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါး ၄-ပါး တို့တွင် တပါးပါး၊ သင်္ချာ သတ္တ၊ ပစ္စည်းရေ ဂ နှင့် ဟေ-ဟာ-ဣံ-မဂ်ပေါင်း ၁၃။

သဟကမ္မ ၌ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အား တပ်သော စိတ်တခု ယုတ် ကိုးဆယ်၌ ရှိသော စေတနာ၊ သင်္ချာ သတ္တ၊ ဂ-နှင့် ဟာ-ပေါင်း ပစ္စည်းရေ ၁၀။

နာမ် အာဟာရ ၌ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဖဿ စေတနာ ဝိညာဉ် ဟု ဆိုအပ်သော နာမ် အာဟာရ တရားကိုယ် ၃-ပါး၊ သင်္ချာ သတ္တ၊ ဂ-နှင့် မိ-ကံ-ဣံ-ပေါင်း ပစ္စည်းရေ ၁၂။

သဟဇာတိန္ဒြိယည်း သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ သဒ္ဓါ ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ ပညာ ဟု ဆိုအပ်သော နာမ်ဣန္ဒြေ တရားကိုယ် ၈-ပါး၊ သချာ သတ္တ၊ ၈-နှင့် ဟေ-ဓိ-ဟာ-ဈာ-မဂ်ပေါင်း ပစ္စည်းရေ ၁၄။

ဈာနည်း သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ဝေဒနာ ဧကဂ္ဂတာဟု ဆိုအပ်သော ဈာနင်တရားကိုယ် ၅-ပါး၊ သချာ သတ္တ၊ ၈-နှင့် ဣံ မဂ် ပေါင်း ပစ္စည်းရေ ၁၁။

မဂ္ဂည်း သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ပညာ ဝိတက် ဝိရတီ ၃-ခု ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ ဒိဋ္ဌိဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၉-ပါး၊ သချာ သတ္တ၊ ၈-နှင့် ဟေ-ဓိ-ဣံ-ဈာ-ပေါင်း ပစ္စည်းရေ ၁၃။

သဟယေ် အကျဉ်းချုပ် မှတ်ရန်

ပစ္စည်းတရားများမှာ ဆိုင်ရာ တရားကိုယ်များသာရ၏၊ ပွန်တရားများမှာ ဟေနှင့် မဂ် အနေတူ၏၊ ဟေဥ် မောဟကြဉ်ရပုံကို သင်္ဂြိုဟ်ဖြင့် သိပါ။ သဟာဓိမှာ သာဓိပတိဇောသာ ဖြစ်၍၊ ပဋိကမ္မဇ မရ၊ ပဋိအခါ မဖြစ်၊ ကြွင်း ၅ ပစ္စည်း၏ ပွန်နေပုံမှာ တူကြ၏ဟု အကျဉ်း မှတ်ပါ၊ သချာများမှာ သတ္တချည်းပင်၊ ပဒ - ပဒါဝသာနလည်း တူကြ၏။

သဟလတ် သုဒ္ဓသင်္ချာ

အညဥ် အချင်းချင်းအားရင်း၊ **အချင်းချင်း** နာမက္ခန္ဓာ **ဟာဒယဝတ္ထု** **အားရင်း** တပ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ-ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ အချင်းချင်းအား တပ်သော စိတ္တဇ၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ၊ ဗာဟိရ၊ အာဟာရဇ၊ ဥတုဇ၊ အသည-သတ် ကမ္မဇ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ အားဖြင့် မဟာဘုတ် ၄-ပါး၊ အချင်း ချင်းအား တပ်သော ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဟာဒယဝတ္ထု၊ သင်္ချာ တီဏိ၊ အညနှင့် သဟကြီးဟု ပစ္စည်းရေ ၅၊ "သဟ လတ်တွင် သဟကြီး အုမြဲရ၏"။

ဝိပါကဥ္ အချင်းချင်းအားရင်း၊ အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားရင်း တပ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ ဟာဒယဝတ္ထုအား တပ်သော ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ၊ သင်္ချာ ဧကံ၊ ပစ္စည်းရေ ၅။

သမ္ပယုတ္တဥ္ အချင်းချင်းအား တပ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ သင်္ချာ တီဏိ၊ အညပါ ပစ္စည်းရေ ၆။

သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တဥ္ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ပဥ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပ ဝိပါက် ၄-ခု၊ ဒွေပဥ္စ ဝိညာဉ် ၁၀၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ အချင်းချင်းအား တပ်သော ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဟာဒယဝတ္ထု၊ သင်္ချာ တီဏိ၊ ပစ္စည်းရေ ၅။

သဟလတ်၌ အကျဉ်းချုပ် မှတ်ရန်

သဟကြီးဟူသော အမည်အားလျော်စွာ သဟမျိုး ဟူသမျှ ၎င်း ပါနိုင်သည်၊ သဟလတ် သုဒ္ဓသချာတွင် အချင်းချင်းအား တပ်သော ပဋ္ဌဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကို အညနှင့် သဟဝိပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော ပဋ္ဌဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာကို အည-ဝိပါနှင့် သဟဝိပ်တို့ ရနိုင်ကြောင်း မှတ်ပါ၊ ဃဋ္ဋနာ ထုတ်ရာတွင် ရှင်းလင်း လွယ်ကူရန် ဖြစ်၏။

သဟကြီး သုဒ္ဓသချာ

သဟဇာတ၊ သဟဇာတနိဿ၊ သဟဇာတတ္ထိ၊ သဟဇာတ အဝိဂတ၌ အချင်းချင်းအားၚ်း၊ အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားၚ်း တပ်သော အလုံးစုံ သော ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ အချင်းချင်းအားၚ်း၊ ဥပါဒါရုပ်အားၚ်း တပ်သော အလုံးစုံသော မဟာဘုတ် ၄-ပါး၊ အချင်းချင်းအား တပ်သော ပဋ္ဌဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု၊ သချာ နဝစိ၊ ပစ္စည်းရေ ၄။

သဟမျိုး၌ အကျဉ်းချုပ် မှတ်ရန်

သဟယ်လတ်တို့ သဟကြီး၌ ဝင်နိုင်သဖြင့် သဟယ် လတ်ကို ပစ္စည်းပြိုင် ဃဋ္ဋနာထုတ်က သဟကြီးကို ကေန်ရမည်၊ သဟယ်မှာ သဟလတ်တွင် ယထာရဟာဝင်၍ သဟယ်ကို ပစ္စည်းပြိုင် ဃဋ္ဋနာ ထုတ်က သဟလတ်ကို အနေကန် ရမည်။ သဟလတ်ကြီးကို ပစ္စည်းပြိုင် ဃဋ္ဋနာ ထုတ်က သဟယ်ကို မရနိုင်ဟု မှတ်ပါ၊ ၎င်းစကားရပ်များသည် သုဒ္ဓသချာ၌ အတွင်း

ဝင်သဖြင့် သုဒ္ဓသင်္ချာကိုရပြီး စဉ်းစားက ချက်ချင်း သဘော ကျလိမ့်မည်။

အနန္တရူပမျိုး သုဒ္ဓသင်္ချာ

၁။ အနန္တရ သမနန္တရ အနန္တရူပနိဿ နတ္ထိ ဝိဂတ၌ ရဟန္တာတို့ စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော နာမက္ခန္ဓာအား တပ်သော ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော အလုံးစုံသော စိတ် တခု ယုတ် ကိုးဆယ်၊ စေ-ဒွေပညာသ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ သင်္ချာ သတ္တစိ၊ ပစ္စည်းရေ ၅။

၂။ အာသေဝ၌ ပထမဇော ဖိုလ်ဇော ကြဉ်သော နောက် နောက်သော ဇော ကေပညာသအား တပ်သော အဆုံးဇော ကြဉ်သော ရှေးရှေးသော လောကီဇော သတ္တစတ္တာလီသ၊ သင်္ချာ တိဏ်၊ အာသေနှင့် ယခင် ၅ ပစ္စည်းပါ ပစ္စည်းရေ ၆။

၃။ အနန္တရကမ္မ၌ မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ် ၄ ခုအား တပ်သော မဂ် ၄-ခု စေတနာ-သင်္ချာ-ဧကံ၊ ကမ္မနှင့် ယခင် ၅-ပစ္စည်းပါ ပစ္စည်း ရေ ၆။

အနန္တရူပမျိုး၌ အကျဉ်းမှတ်ရန်

အနန္တရူပ ၇-မျိုးကို မတူတာ ထုတ်က (၁) နံ ပစ္စည်း ရေ ၅၊ (၂)အာသေပစ္စည်းရေ ၆၊ (၃) အနံကမ္မ ပစ္စည်းရေ ၆-ဟု ၃-မျိုးထွက်လာ၏၊ ၎င်းသည်ပင် သဘောဂနာ ဖြစ်လတ္တံ့။

ပဋ္ဌာန်း ၂—ပ-မ-ဗ-သ-စ

ပကတူပမျိုး သုဒ္ဓသချာ

ပကတူ၌ စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်၊စေ-ဒွေပညာသအား တပ်သော ဗလဝဖြစ်သော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ် စေ-ဒွေပညာသ၊ ရုပ် အဋ္ဌဝီသ-သချာ နဝ၊ ပစ္စည်းရေ ၁။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသဖြစ်က ပစ္စည်းထိုက်သော အချို့သောပညတ်ဟု ပစ္စည်းတွင် ပါသည်။

နာနာကမ္မ၌ ဝိပါက် ဆတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာအား တပ်သော ဗလဝဖြစ်သော ကုသိုလ်အကုသိုလ် စေတနာ၊ သချာ ဒွေ၊ ဉပနှင့် ကမ္မဟု ပစ္စည်းရေ ၂။

ပကတူပမျိုး၌ အကျဉ်းချုပ်မှတ်ရန်

ဝိပါက်အား တပ်သည့် ဗလဝ စေတနာကိုသာ ကမ္မနှင့် ပကတူ ၂-ပစ္စည်းရသည်၊ ကြွင်းတရားများကိုကား ပကတူသာ ရသည်။

ဝတ္ထုမျိုး သုဒ္ဓသချာ

၁။ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿ၊ဝတ္ထုပုရေဇာတ၊ဝတ္ထုပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တ၊ ဝတ္ထု ပုရေဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထု ပုရေဇာတ အဝိဂတ၌ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု ကြဉ်သော သတ္တဝိညာဏဓာတ်အား တပ်သော ဆဝတ္ထု၊ သချာ တီဏိ၊ ပစ္စည်းရေ-၅။

၂။ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ၌ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်အား တပ်သော မန္ဒာယုက-အမန္ဒာယုက-မဇ္ဈိမာယုက အားဖြင့် ၃-ပါး

တို့တွင် မဇ္ဈိမာယုက ဖြစ်၍ အတီတ ဘင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော ယဥ္စဝတ္ထု-သချာ ကော်၊ ဝတ္ထု ၆ မျိုး အကုန်ရ၍- ပစ္စည်းရေ-၆။

ဝတ္ထုမျိုး၌ အကျဉ်းချုပ်မှတ်ရန်

မူကွဲ ၂-ချက်သည်ပင် ဃဋ္ဋနာ ဖြစ်လတ္တံ့။

ပစ္ဆာမျိုး သုဒ္ဓသချာ

ပစ္ဆာဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာ-ဇာတအဝိဂတ၌ ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဋီသို့ရောက်သော ဧကဇကာယ ဒွိဇကာယ တိဇကာယ စတုဇကာယအား တပ်သော ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု ကြဉ်သော ပထမ ဘင် အစရှိသော နောက်ဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ သချာ တီကာ၊ ပစ္စည်းရေ ၄- ဤ ပစ္ဆာ ၄-မျိုးမှာ ၁-ချက်သာ ရ၏။

နာနာက္ခဏိက ကမ္မမျိုး သုဒ္ဓသချာ

နာနာကမ္မ၌-ကာမဝိပါက် တေဝီသ နာမက္ခန္ဓာအား တပ်သော ကာမကုသိုလ်, အကုသိုလ် စေတနာဟု ဆိုအပ်သော ဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိက ကမ္မ-ကဋတ္တာရုပ်အား တပ်သော ပဥ္စဝေါကာရကုသိုလ်,အကုသိုလ်စေတနာဟုဆိုအပ်သော ဗလဝဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ-သချာ ဒွေ၊ ပစ္စည်းရေ ၁၊ ဤတရားအတွက် ကမ္မမျိုး သီးခြားထွက်ရ၏။

ရုပ်အာဟာရမျိုး သုဒ္ဓသချာ

ရုပ်အာဟာရ· ရုပ်အာဟာရတ္ထိ·ရုပ်အာဟာရ အဝိဂတ၌ ကလာပ်တူသြဇာကြဉ်သော ကလာပ်တူကလာပ်ပြားဖြစ်သော

စတုသမုဋ္ဌာနိက ရုပ်အားတပ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိက ဩဇာ-
သချာ ကော်၊ ပစ္စည်းရေ-၃။

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမျိုး သုဒ္ဓသချာ

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ - ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ- ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ အဝိဂတ ၌ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကြဉ်သော ကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ် ကိုးခုအား
တပ်သော ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ-သချာ ကော်၊ ပစ္စည်းရေ-၃။

သဟဇာတ-ပုရေဇာတ မိဿကသချာ

သဟ ပုရေ မိဿကရသော နိသျ အတ္ထိ အဝိဂတ၌ အချင်း
ချင်းအား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ အ
ကုသိုလ်ဒွါဒသ- ကုသိုလ် ကောဝီသ- စေ-ဒွေပညာသ-အစိတ်အ
စိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ဝုဋ္ဌော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေး
သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု-သချာဒွေ၊ ပစ္စည်း
ရေ-၃။

ပစ္ဆာဇာတာဟာရ မိဿကသချာ

ပစ္ဆာဟာရ ရသော အတ္ထိ အဝိဂတ၌ ဝုဋ္ဌော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့
ရောက်သော တိဇ-စတုဇကာယအား ကာလတူ တပြိုင်နက်
တပ်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သော အခါ အကုသိုလ်
ဒွါဒသ- ကုသိုလ် ကောဝီသ-စေ- ဒွေပညာသ အစိတ်အပေါင်း
နာမက္ခန္ဓာ- ဝုဋ္ဌော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေး
သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ ရောက်သော ဩဇာ-
သချာဒွေ၊ ပစ္စည်းရေ-၂။

ပဋ္ဌာဇာတိန္ဒြိယ မိဿကသဘ်ာ

ပဋ္ဌာဇာတိန္ဒြိယရသော အတ္တိ အဝိဂတဍ္ဍ ဝုင္တော မနော ဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သော ကမ္မဇကာယအား ကာလတူ တပြိုင် နက် တပ်ကောင်းသော ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အ ကုသိုလ် ဒွါဒသ ကုသိုလ် ကောဝီသ စေ-ဒ္ဒပညာသ အစိတ် အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ၊ ဝုင္တော မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဌီသို့ရောက်သော ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ သဘ်ာ ဒွေ၊ ပစ္စည်းရေ-၂။

မျိုးပစ္စည်းများ	ကုပဒ-၄				အကုပဒ-၄				ဗျာပဒ-၃			ကုဗျာ-၂		အကုဗျာ-၂		ဝါရ
	ကု	အကု	ဗျာ	ကုဗျာ	အကု	ကု	ဗျာ	အကုဗျာ	ဗျာ	ကု	အကု	ကု	ဗျာ	အကု	ဗျာ	
	ကု	=	=	=	အကု	=	=	=	ဗျာ	=	=	ကုဗျာ	=	အကုဗျာ	=	
ပကတူ	=	=	=		=	=	=		=	=	=					၉
ဗလဝကမ္မ			=				=									၂
ဝတ္ထု-၅									=	=	=					၃
ပုတိံ-၁									=							၁
ပစ္ဆာ-၄			=				=		=							၃
နာနာကမ္မ			=				=									၂
ရူပ်ဟာ-ရူပတိံ									=							၁
သဟပုရေမိဿက												=		=		၂
ပစ္ဆာဟာ-ပစ္ဆာကမ္မိဿက													=		=	၂

ပဋ္ဌာဝါရ-အနုလုံ သုဒ္ဓသင်္ချာနှင့် ပစ္စယုဒ္ဓါရ ဇယား

မျိုးပစ္စည်းများ	ကုပဒ-၄				အကုပဒ-၄				ဗျာပဒ-၃			ကုဗျာ-၂		အကုဗျာ-၂		ပေါင်း
	ကု	အကု	ဗျာ	ကုဗျာ	အကု	ကု	ဗျာ	အကုဗျာ	ဗျာ	ကု	အကု	ကု	ဗျာ	အကု	ဗျာ	
	ကု	။	။	။	အကု	။	။	။	ဗျာ	။	။	ကုဗျာ	။	အကုဗျာ	။	
အာရမ္မဏ	။	။	။		။	။	။		။	။	။					၉
အာဓိ-အာရမ္မဏူ	။	။	။		။				။	။	။					၇
အာပု-ဝတ္ထာ									။	။	။					၃
အာပုဓိ-ဝတ္ထာဓိ											။					၁
သဟယ်-၇	။		။	။	။		။	။	။							၇
အည-သံ	။				။				။							၃
ဝိပါ									။							၁
သဟဝိပ်			။				။		။							၃
သဟကြီး-၄	။		။	။	။		။	။	။				။		။	၉
အနန္တရ	။		။		။		။		။	။	။					၇
အာသေ	။				။				။							၃
အနန္တရကမ္မ			။													၁

သာသနာတော်ပြန့်ပွားရေးဦးစီး
စာကြည့်တိုက်
ကမ္ဘာ့အေး-ရန်ကုန်

ပဉှာဝါရ သုဒ္ဓသင်္ချာ သံပေါက်

၁။ ဟေ,နံ,သနံ၊ကမ်,ဟာ,ဈာန်၊ မဂ္ဂံ, ဣံ, ဝိ,နတ်, ခွန်ရှိ။

၂။ အညအာသေ၊ သံပုရေ၊ ပစ္ဆေ တီကိ, မိဒသ်သိ။

၃။ အာ,ဥ,သဟာ၊ ကိုး သင်္ချာ၊ ဝိပါ ကေ-ဝိပ်ပဋ္ဌ။

၄။ နိသျတ္ထိ၊ အဝိဂတာ၊ သုံးခုမှာ၊ သင်္ချာ တေရသ။

၅။ တရာ့ခြောက်ဆယ်၊ ခုနစ်ကယ်၊ မှတ်ဘွယ် ဝိဘင်း ပေါင်း။

သဟဇာတ ၁၅-မျိုး သဘာဂသံပေါက်

၁။ ဟေ,ဟာ,ကေ်ဒ၊ မိ,မဂ္ဂ၊ ဒွါဒ ကံ န ဝါ။

၂။ ဈာဒသ်,ဣံသံ၊ ဝိပ်တေရံ၊ သေသံ စုဒ္ဒသာ။

၂၄-ပစ္စည်း သဘာဂ သံပေါက်

၁။ ဟေ,ဟာ,ကေ်ဒ၊ အာသတ္တ၊ မိက ပန္နရာ။

၂။ နံဆ,ပုဋ္ဌတ်၊ ဆွာသုံးမှတ်၊ ဈာဒသ်,သေ ပဋ္ဌာ။

၃။ သ,အဉ်,ပါ,ကံ၊ ဣံစုဒ္ဒံ၊ ဥ,သံ တေရသာ။

၄။ ဝိပ်,နိ သတ္တရသ်၊ မဂ် ဒွါဒသ်၊ ဌာရသ် အတ်,အဝိ။
(နံဆိုသဖြင့် သမနန္တရ, နတ္ထိ, ဝိဂတတို့ကိုပါ ယူပါ)

ပဋ္ဌာအနုလုံ ၂၄-ပစ္စည်း ဃဋ္ဋနာ သံပေါက်

၁။ စဝီ ပစ္စယ၊ ဃဋ္ဋန၊ နယသုကရာ။

၂။ အနံ့,သနံ၊ နတ်ဝိမှန်၊ သင်္ချိုသုံးခုသာ။

၃။ ၂၄-မှာ၊ ဟေတုသာ၊ ကံမှာ ဆဲ့တစ်သာ။

၄။ ဥပ, ပုရ၊ ခုနစ်ရ၊ ပစ္ဆ အာ, ဝိမှာ။

၅။ အဓိ တိံသ၊ ဆ အညာ၊ ဝိပ်က တေရသာ။

၆။ ပစ္ဆာအာသေ၊ တခုနေ၊ ဒသေ သဟဇာ။

၇။ အတ္ထိ အဝိ၊ ဝိနောရှိ၊ ဣန္ဒြိ ဆ သတ္တာ။

၈။ သတ်ဗျည်းမဂ္ဂါ၊ ဆတ္တိံ ဈာ၊ နိမှာ ဝီသတိ။

၉။ စတုတိံသ၊ အာဟာရ၊ သံက ဒွေသင်္ချာ။

၁၀။ လေးရာ့တဆယ်၊ ငါးခုကယ်၊ ဤဝယ် ဃနာပေါင်း။

ပဋ္ဌာအနုလောမ ပစ္စနိက်-သဟာယဲ ဃဋ္ဋနာ သံပေါက်

၁။ ယဲဃဋ္ဋန၊ ဟူသမျှ၊ သင်္ချိသိဘို့ရာ။

၂။ အဉ္ဇ, သံ,ဝိပ်, တိ၊ ကြွင်းသတ်ရှိ၊ မှတ်သိ ပချက်မှာ။

၃။ သံမှာ ဧက၊ ကြွင်းတယ၊ မှတ်ပ ဒုချက်မှာ။

၄။ တ,စ,သုံးမှန်၊ ရကြပြန်၊ သာမာန် ဟူသမျှ။

၅။ သဝိပါက၊ ဟူသမျှ၊ ဧက သဗ္ဗမှာ။

၆။ အဉ္ဇ,သံ,ဝိပ်ဒု၊ ကြွင်းစတု၊ သိမှူ ပ ချက်မှာ။

၇။ သံမှာ ဧက၊ ကြွင်း ဒွယ၊ မှတ်ပ ဒုချက်မှာ။

၈။ တ,စ, ချက်မှာ၊ ဒွယသာ၊ ပညာဟူသမျှ။

၉။ သာမာန်ဣဝ၊ ဟောကုန်ကြ၊ သေသ ဃဋ္ဋနာ။

ပဋ္ဌာအနုလောမ ပစ္စနိက်-သဟကြီး-လတ် ဃဋ္ဋနာ သံပေါက်

၁။ သဟ ဃဋ္ဋန၊ ငါးချက်ရ၊ သင်္ချိ အဝိပါ။

၂။ အဉ်,သံ ပစ္ဆာ၊ ဝိပ်တယ၊ သေသ နဝသာ။

၃။ သံမှာ ဇော၊ ကြွင်းတယ၊ မှတ်ပ ဒုချက်မှာ။

၄။ တိ,တိ, ဇော၊ ကြွင်းဃဋ္ဋ၊ ယှုကြ စဉ်တိုင်းသာ။

ပဋ္ဌာအနုလောမ ပစ္စနိက်-ပကိဏ္ဏက ဃဋ္ဋနာ သံပေါက်

၁။ ပ,ဒု,တ,တိ၊ စ, သတ်ရှိ၊ ပဉ်,ဆိ, တိသင်္ချာ။

၂။ သတ္တ အဋ္ဌ၊ နဝမ၊ သင်္ချိ ဇော်စီသာ။

၃။ အာသေ ပစ္ဆာ၊ ကြွင်းသတ္တ၊ မှတ်ပ ဆယ်ချက်မှာ။

၄။ တိ,ဒွေ,ဇော၊ စဉ် ကမ၊ သေသ သုံးချက်မှာ။

ပဋ္ဌာအနုလောမ ပစ္စနိက်-မိဿက ဃဋ္ဋနာ သံပေါက်

၁။ အတ် မိဿက၊ ဇောဒ၊ သင်္ချိ သိဘ္ဂိုရာ။

၂။ သဟ အဉ်နိ၊ သံသတ်ရှိ၊ ပုရိ နဝသာ။

၃။ ဝိပ်မှာ ပစ္ဆတ်၊ ကြွင်း တေရသ်၊ မိန့်လတ် ပချက်မှာ။

၄။ သဟဝိပ်, တိ၊ ပုကိုးရှိ၊ အညိသံသတ္တာ။

၅။ ကြွင်းမှာ တေရသ်၊ သိပါလတ်၊ ယှုအပ် ဒုချက်မှာ။

၆။ အဉ် သံဝိပ်လေး၊ သနိဧ၊ ယှုတွေးသိလေပါ။

၇။ အာ ဥ ပု သတ်၊ ကြွင်း အဋ္ဌတ်၊ မိန့်လတ်-တချက်မှာ။

၈။ အာ ဥ ပု သတ်၊ အဉ်သံစတ်၊ ဝိပ်မှတ် တီဏိသာ။

၉။ သဟဇော၊ ကြွင်းအဋ္ဌ၊ ယှုကြ စချက်မှာ။

၁၀။ သ နိ ကော၊ ကြွင်းသတ္တ၊ အညသံဝိပ်သုံး။
၁၁။ ၅,၆,၇ မှာ၊ ထိုသချ်ာ၊ ခွဲကာ ယူမြဲထုံး။
၁၂။ နိပုတယ၊ ကြွင်းပဋ္ဌ၊ ယူကြ ရှစ်ချက်မှာ။
၁၃။ သပုတယ၊ ကြွင်းပဋ္ဌ၊ ယူကြ ကိုးချက်မှာ။
၁၄။ အာ, ဥ, ပု, တိ၊ ကြွင်းစတ်ရှိ၊ ကော်, သ, ဆယ်မှာ။
၁၅။ သဟကော၊ ကြွင်းတယ။ ယူကြ ဆဲ့တစ်မှာ။

ပဋ္ဌာပစ္စနိုက် သုဒ္ဓသချ်ာ သံပေါက်

၁။ သ,အဥ်,နိ,သံ၊ ကော်ဒသံ၊ ပုရံ တေရသ။
၂။ ဝိပ်,အတ်,အဝိ၊ နဝရှိ၊ ကြွင်းသိ ပန္နရသ။

ပဋ္ဌာပစ္စနိုက် ဒုက သံပေါက်

၁။ အာဥနှစ်ဝ၊ လျှော့တုံက၊ သချ် တေရသာ။
၂။ ပစ္ဆာသဟ၊ လျှော့တုံက၊ သချ် နဝသာ။

ပဋ္ဌာပစ္စနိုက် တိကာဒိ သံပေါက်

၁။ အာဥပုရ၊ လျှော့တုံက၊ သချ် နဝသာ။
၂။ အာဥသဟ၊ လျှော့တုံက၊ သချ် သတ္တသာ။
၃။ အာဥအည၊ လျှော့တုံက၊ သချ် သတ္တသာ။
၄။ အာဥသမ္ပ၊ လျှော့တုံက၊ သချ် သတ္တသာ။
၅။ အာဥသဟ၊ ပုရေဇ၊ လျှော့က ပဋ္ဌသာ။
၆။ အာဥဝိပ္ပ၊ လျှော့တုံက၊ သချ်ပဋ္ဌသာ။
၇။ အာဥသဟ၊ ပစ္ဆာဇ၊ လျှော့က ပဋ္ဌသာ။

ဆဝါရ သုဒ္ဓသင်္ချာ အနှုံ

ဟေတုမဂ္ဂ ပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာ ဝါရ၌ သဟိတ်စိတ် ကေသတ္တတိ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြဉ်သော သဟိတ်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊ သင်္ချာကား နဝ, သတ္တရသ, တိဏိ ဟူသည် တည်း၊ (မဂ္ဂတွင် မောဟ မကြဉ်သည်သာ ထူး၏။) **နဝမှာ** ပဋိစ္စသဟဇာတ၊ **သတ္တရသမှာ** ပစ္စယ နိဿယ၊ **တိဏိမှာ** သံသဋ္ဌ သမ္ပယုတ္တဝါရဟု ယသာက္ကမ ယူပါ၊ နောက်ပစ္စည်းများ ဤ နည်းအတိုင်းပင်။

အာရမ္မဏ အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ သမ္ပယုတ္တ နတ္ထိ ဝိဂတ၌ စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်၊ စေ-၅၂၊ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ သင်္ချာ တိဏိ၊ သတ္တ၊ တိဏိ။

အဓိ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြဉ်သော သာဓိပတိဇော ၅၂-ခု နာမက္ခန္ဓာ၊ သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်၊ သင်္ချာ နဝ၊ သတ္တရသ၊ တိဏိ။

သဟဇာတ၊ နိဿ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ၌ အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ၊ ဗာဟိရ၊ အာဟာရဇ၊ ဥတုဇ၊အသညသတ်ကမ္မဇ၊ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၊သင်္ချာ နဝ၊ သတ္တရသ၊ တိဏိ။

အည၌ အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ အချင်း

ချင်းမှ ထောက်အပ်သော စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ပဋိကမ္မဇ၊ဗာဟိရ၊ အာဟာရဇ၊ ဥတုဇ၊ အသညသတ်ကမ္မဇ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ သင်္ချာ တီဏိ၊ သတ္တ၊ တီဏိ။

ပုရေဥ္ အရူပဝိပါက် ၄-ခု ကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဝတ္တိ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ သင်္ချာ တီဏိ၊ သတ္တ၊တီဏိ။

အာသေဥ္ အကုသိုလ်ဒွါဒသ ဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် မဟဂ္ဂုတ် ကြိယာ မဂ် ၄-ခု နာမက္ခန္ဓာ၊ သင်္ချာ တီဏိ၊ သတ္တ၊ တီဏိ။

ကမ္မဥ္ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာ စေတနာ ကြဉ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၊ သင်္ချာ နဝ၊ သတ္တရသ၊ တီဏိ။

ဝိပါကဥ္ အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ ဝိပါက်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊သင်္ချာ ဧကံ-ဧကံ-ဧကံ။

အာဟာရဥ္ အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်၊ သင်္ချာ နဝ၊ သတ္တရသ၊ တီဏိ။

ဣန္ဒြိယဥ္ အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ကြဉ်သော အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၊ သင်္ချာ နဝ၊ သတ္တရသ၊ တီဏိ။

ဈာနည္ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ် ကြဉ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ သင်္ချာ န၀၊ သတ္တရသ၊ တိကကိ။

ဝိပ္ပယုတ္တည္ အရူပဝိပါက် ၄ ခု ကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ ရုပ်၊ သင်္ချာ န၀၊ သတ္တရသ၊ တိကကိ။

ဆဝါရသင်္ချာ၌ မှတ်သားရန်

ပဋိစ္စသဟဇာတ ဝါရမှာ သဟဇာတနိသျကို ဟော၏။ ပစ္စယ နိဿယဝါရမှာ သဟဇာတနိသျ၊ ပုရေဇာတနိသျကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် သုဒ္ဓသင်္ချာအရချင်း တူငြားသော်လည်း ပုရေဇာတနိသျအတွက် ပစ္စယ နိဿယဝါရမှာ သင်္ချာတိုးလာ ၏၊ သံသဋ္ဌ သမ္ပယုတ္တဝါရမှာ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းကို ဟော၏၊ ဤ ၂ ဝါရမှာ နာမ်သက်သက်ဖြစ်၍ အထက်သုဒ္ဓသင်္ချာတွင် ရုပ်တရားများကို ချ၍ ဆိုပါ၊ ဆဝါရမှာ ပစ္စယုပ္ပန်ကို ပဓာန ဟော၏။ ပဉှာဝါရမှာကား ပစ္စည်းကို ပဓာန ဟော၏၊ ဆဝါရ ပစ္စနိက် သုဒ္ဓ သင်္ချာများကိုလည်း ဤအတိုင်း မှတ်ပါ။ သင်္ချာ များကို သီးခြားဇယားဖြင့် ပြမည်။

ဆဝါရ အနုလုံ ဇယား၌ မှတ်ရန်

ကု-ကုစသည်ကို ဤ ဆဝါရ၌ ကုသလေန ကုသလံ၊ကုသလေ-န အဗျာကတံ၊ ကုသလေန-ကုသလာဗျာကတံ စသည်ဖြင့် ရေတွက်ပါ၊ ပဉှာဝါရ၌ကား ကုသလော-ကုသလဿ စသည်ဖြင့် ရေတွက်ပါ။

ပဋိစ္စအနုလုံ သုဒ္ဓသစ်ျာသံပေါက်

၁။ အာနံ ဒွယ၊ အဉ် ဉပ၊ ပုရ အာ သေသံ။

၂။ နတ် ဝိဂတ၊ ဆယ် ပစ္စယ၊ သစ်ျတိဏိမှန်။

၃။ ဝိပါ ကေ၊ ကြွင်း သေသ၊ နဝ ဌိစ် သစ်ျ။

ပစ္စယအနုလုံ သုဒ္ဓသစ်ျာ သံပေါက်

၁။ ကြီးငယ် သဟ၊ ဝိပ် ယုတ္တ၊ သစ်ျ သတ္တရံ။

၂။ အာနံ ဒွယ၊ အဉ် ဉပ၊ ပုရ အာသေသံ။

၃။ နတ် ဝိသတ္တ၊ ဧ ပါက၊ သစ်ျပစ္စယံ။

သံသဋ္ဌအနုလုံ သုဒ္ဓသစ်ျာ သံပေါက်

၁။ လုံးစုံ တယ၊ ဧ ပါက၊ သစ်ျ သံသဋ္ဌံ။

ဆဝါရ-အနုလုံ-သုဒ္ဓသင်္ချာဇယား

ပစ္စည်း	ကုပဒ-၃			အကု-၃			ဗျာပဒ-၅					ကုဗျာ-၃			အကုဗျာ-၃			ပဉှာ	ဝါရ
	ကု	ဗျာ	ကုဗျာ	အကု	ဗျာ	အကုဗျာ	ဗျာ	ကု	အကု	ကုဗျာ	အကုဗျာ	ကု	ဗျာ	ကုဗျာ	အကု	ဗျာ	အကုဗျာ		
	ကု	=	=	အကု	=	=	ဗျာ	=	=	=	=	ကုဗျာ	=	=	အကုဗျာ	=	=		
ဟေတာဒိ-၁၂	။	။	။	။	။	။	။						။			။		၉	ပဋိစ္စ
	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၇	ပစ္စယ
	။			။			။											၃	သံသဋ္ဌ
အာ-နံ ၂-အညာ	။			။			။											၃	ပဋိစ္စ
ဥပ-ပုရ-အာသေ....	။			။			။	။	။			။			။			၇	ပစ္စယ
သံ-နတ်-ဝိဂ-၁၁	။			။			။											၃	သံသဋ္ဌ
ဝိပါ-၁							။											၁	ဆဝါရ

ဆဝါရ သုတ္တသင်္ချာ ပစ္စနိက်

နဟေတုဋ္ဌ-မောဟမူဒွေဋ္ဌ မောဟ-အဟိတ်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ အဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ ရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ် အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိ ကမ္မဇရုပ်၊ သင်္ချာ ဒွေ၊ စတ္တာရိ၊ဒွေ။

နာရမ္မဏ-နာနန္တရ-နသမနန္တရ-နဥပနိဿ-နသမ္ပယုတ္တ-နောနတ္ထိ-နောဝိဂတဋ္ဌ စိတ္တဇရုပ်-ပဋိကမ္မဇ-ဗာဟိရ- အာဟာရဇ-ဥတုဇ-အသညသတ် ကမ္မဇ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်-သင်္ချာ ပဉ္စ-ပဉ္စ။

နာဓိပတိဋ္ဌ-အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ်၊ မရသောအခါ အကုသိုလ်ဒွါဒသ အဟိတ်ကြိယာ-မဟာကုသိုလ်- မဟာကြိယာ- လောကီဝိပါက်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ နိရာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်- ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်-(ပ)ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်-သင်္ချာ နဝ-သတ္တရသ၊ တိံသ။

နအညမညဋ္ဌ နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော စိတ္တဇရုပ်-ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်-မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော စိတ္တဇဥပါဒါ-ပဋိသန္ဓေကမ္မဇဥပါဒါ-(ပ)ပဝတ္တိကမ္မဇ ဥပါဒါရုပ်၊ သင်္ချာ-ပဉ္စ-ပဉ္စ။

နပုရေဇာတဋ္ဌ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ **လေးပါး** အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ လောဘမူ-မောဟမူ-မနော ဒွါရာဝဇ္ဇန်း- မဟာကုသိုလ်- မဟာကြိယာ- အရူပကုသိုလ်-အရူပ ကြိယာ- အထက်မဂ်သုံးခု- ဖိုလ်၄-ခု၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး- စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်(ပ)ပဝတ္တိကမ္မ ဇရုပ်-သင်္ချာ သတ္တ-သတ္တ-တိံသ။

နပစ္ဆာဇာတဉ် အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး-စိတ္တဇရုပ်-ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်(ပ)ပဝတ္တိ ကမ္မဇရုပ်- သချာ နဝ-သတ္တရသ-တိကာ။

နာသေဝနဉ် အကုသိုလ်ဒွါဒသ-ဟသိတုပ္ပါဒ်- မဟာကုသိုလ်-မဟာကြိယာပထမဇော- အာဝဇ္ဇန်းဒွေ- ဝိပါက်ဆတ္တိံသ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး- စိတ္တဇရုပ်- ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်-(ပ)ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်-သချာ နဝ-သတ္တရသ-တိကာ။

နကမ္မဉ် ကုသိုလ်အကုသိုလ် ကြိယာ စေတနာ-ဗာဟိရရုပ်-အာဟာရဇရုပ်-ဥတုဇရုပ်-သချာ-တိကာ-သတ္တ-တိကာ။

နဝိပါကဉ် ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ။ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်-ဗာဟိရရုပ်(ပ)ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်-သချာ နဝ-သတ္တရသ-တိကာ။

နအာဟာရဉ် ဗာဟိရရုပ်-ဥတုဇရုပ်- အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်-ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၊ သချာ-ကော-ကော။

နဣန္ဒြိယဉ် ဗာဟိရရုပ်- အာဟာရဇရုပ်- ဥတုဇရုပ်- အသညသတ် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ- ပဝတ္တိရုပ် ဇီဝိတိန္ဒြေ- သချာ ကော-ကော။

နဈာနဉ် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ် နာမက္ခန္ဓာ-ဗာဟိရရုပ်(ပ)ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်-သချာ-ကော-ကော-ကော။

နမဂ္ဂဉ် အဟိတ် ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး- အဟိတ် စိတ္တဇရုပ်-အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်(ပ)ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်-သချာ ကော-ကော-ကော။

နဝိပ္ပယုတ္တာဥ္ အရူပ ဝိပါက် ၄-ခု ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး- အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ လောဘမူ-မောဟမူ-မနော ဒွါရာဝဇ္ဇန်း- မဟာကုသိုလ်- မဟာကြိယာ-အရူပကုသိုလ် အရူပ ကြိယာ- အထက်မဂ်သုံးခု- ဖိုလ် ၄-ခု နာမက္ခန္ဓာ- ဗာဟိရရုပ်- (ပ)ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် သင်္ချာ-တီကာ-တီကာ-တီကာ။

ဆဝါရပစ္စနိုက် သုဒ္ဓသင်္ချာဥ္ မှတ်ရန်

ပစ္စယုပ္ပန်မှ လွတ်သော တရားတို့သည် ပစ္စနိုက်ဖြစ်ကြ၍ ပစ္စယုပ္ပန်တွင်မပါသော တရားတို့ပင် ဖြစ်၏၊ နပုရေ-နဝိပ္ပယုတ္တာ တွင်- အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော တရားတို့ဖြစ်၍- ဟာဒယဝတ္ထုကို မှီစရာ ပုရေနိသျမရ၍- ပဋိစ္စနှင့် ပစ္စယ သင်္ချာတူကြ၏။ သံသဋ္ဌ အတွက် နာမ် ဖြစ်နိုင်သော ၁၀-ပစ္စည်းသာ ရကြောင်း ဇယား တွင် ကြည့်ပါ။

ပဋိစ္စပစ္စနိုက် သုဒ္ဓသင်္ချာ သံပေါက်

၁။ အာနံ ဒွယ၊ နတ်ဝိဂ၊ ဥပ အဉ် သံငါး။

၂။ အဓိ ပစ္ဆာ၊ အာသေ မှာ၊ ဝိပါ ကိုးခု ထား။

၃။ ကံဝိပ်တယ၊ ဣံဟာရ၊ ဈာန မဂ်တစ် ထား။

၄။ ဟေတု ဒွယ၊ ပု သတ္တာ၊ ဋိစ္စနိုက် မှတ်သား။

ပစ္စယ ပစ္စနိုက် သုဒ္ဓသင်္ချာ သံပေါက်

၁။ ဟေ စတ္တာရိ၊ ဝိပ်တီကာ၊ ပုရိုကံသတ္တ။

၂။ အာနံ ဒွယ၊ အဉ် ဥပ၊ ဝိဂ နတ်သံငါး။

၃။ ဟာမဂ် ဣံ ဈာ၊ ဇော် စီ သာ၊ ကြွင်းမှာဆယ့်ခွန်ထား။

သံသဋ္ဌပစ္စနိုက် သုဒ္ဓသင်္ချာ သံပေါက်

၁-ဈာမဂ်ဇော၊ ဟေဒွယ၊ သေသ တိနိုက်သံ။

ဆဝါရပစ္စနိုက်-သုဒ္ဓသင်္ချာ ဇယား

ဝါရ			ပဋ္ဌိစ္စ-သံ	ပစ္စယ	ပဋ္ဌိ-ပစ္စ	ပဋ္ဌိစ္စ	ပစ္စယ	သံသဋ္ဌ	ပဋ္ဌိ-ပစ္စ	သံ	ပဋ္ဌိ-သံ	ပစ္စယ	ပဋ္ဌိ-ပစ္စ	ဆဝါရ	ဆဝါရ
သင်္ချာ			၂	၄	၅	၉	၁၇	၃	၇	၃	၃	၇	၁	၁	၃
အကုဗျာ-၃	အကုဗျာ	॥					=								
	ဗျာ	॥			=	=	=		=						
	အကု	အကုဗျာ		=			=					=			
ကုဗျာ-၃	ကုဗျာ	॥					=								
	ဗျာ	॥			=	=	=		=						
	ကု	ကုဗျာ					=					=			
ဗျာပဒ-၅	အကုဗျာ	॥					=								
	ကုဗျာ	॥					=								
	အကု	॥		=			=					=			
	ကု	॥					=					=			
	ဗျာ	ဗျာ	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=
အကုပဒ-၃	အကုဗျာ	॥				=	=								
	ဗျာ	॥			=	=	=		=						
	အကု	အကု	=	=		=	=	=	=	=	=	=			=
ကုပဒ-၃	ကုဗျာ	॥				=	=								
	ဗျာ	॥			=	=	=		=						
	ကု	ကု				=	=	=	=	=	=	=			=
ပစ္စည်း			ဟေ		အာဒိ-ဂ	မိ-ပစ် .. .. အာသေ-ဝိပါ			ပုရေ		ကမ္မ		ဟာ-ဣ	ဈာ-မဂ်	ဝိပ် .. ..

အထူးမှာထားချက်။ ။ဤကျမ်းတွင်ရှိ ရသင့်သည် တို့ကိုသာ ကြေညက်အောင် ရပါစေ၊ အကျဉ်းချုပ်များကို မှတ်မိပါစေ၊ပဋ္ဌာန်းကို ကျနစွာ တတ်စေနိုင်ပါသည်။

ပဌာန်းအဌကထာပြ သိမှတ်ဘွယ်ရာများ

သန္တာန်

ကြီးလေး အညု၊ ဗဟိဒ္ဓ၊ သဗ္ဗ အဇ္ဈတ္တာ။

ကာလ

၁။ အနံဒ္ဓယေ၊ နတ်-ဝိ-သေ၊ ငါးထွေ အတိတ်သာ။
၂။ ကမ္မပစ္စယံ၊ ဒွိကာလံ၊ ပွန်နှင့်အတိတ်သာ။
၃။ အာ-မိ-ဥပ၊ သုံးကာလ၊ ကာလဝိမုတ္တာ။
၄။ တဆယ့်ငါးတန်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ ကြွင်းကျန်ပစ္စည်းမှာ။

ယုဂဠက

၁။ နန်-သမနန်၊ဤနှစ်တန်၊ အတ္ထံသရိက္ခာ။ (အတ္ထသရိက္ခ)
၂။ နိဿယူပ၊ နိဿယ၊ သဒ္ဒသရိက္ခာ။ (သဒ္ဒသရိက္ခ)
၃။ ပုရေ-ပစ္ဆ၊ ဤနှစ်ဝ၊ ကာလ-ဋ္ဌိပက္ခာ။ (ကာလပဋ္ဌိပက္ခ)
၄။ သမ်နှင့်ဝိပ္ပ၊ဤနှစ်ဝ၊အညု-ဋ္ဌိပက္ခာ။ (အညမညပဋ္ဌိပက္ခ)
၅။ အတ္ထိ-နတ္ထိ၊ ထို့တူသိ၊ ဝိနှင့်အဝိမှာ။
၆။ ကမ်-ဝိပါ ဟု၊ ဤနှစ်ခု၊ ဟေတုဖလသာ။ (ဟေတုဖလ)

ဇနကာဇနက

၁။ ကမ်ကြဉ် နန်ဆ၊ နာကမ္မ၊ ပကတနိဿယာ။
၂။ ဇနကခေါ်၊ ဤရှစ်ဘော်၊ မိန့်တော်ဌကထာ။
၃။ ပစ္ဆာဇာတ၊ တခုမျှ၊ ဥပထမ္ဘကာ။
၄။ ဇနကာဇနက၊ ထမ္ဘက၊ သေသ-ဆယ့်ငါးဖြာ။

သဗ္ဗဋ္ဌာနိက ၁ သဗ္ဗဋ္ဌာနိက

၁။ သဟဇာတ၊ ကြီးလေး၀၊ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ။
၂။ ပု-ပစ်-သမ္ပ၊ အနန်ဆ၊ ကမ္မကြဉ်ရှေ့သာ။
၃။ ပကတူထည့်၊ အာ-အာဓိ၊ ဋ္ဌာနိအသဗ္ဗာ။
၄။ ကြွင်းကျန်ပစ္စည်း၊ အသီးသီး၊ တနည်းနသဗ္ဗာ။

ဘုံ

၁။ ကြီးလေး အည၊ ဣံ့ ကမ္မ၊ သတ္တအသညာ။
၂။ ပုရေ-ဝိပ္ပ၊ ပစ္ဆာဇ၊ မရ အရူပါ။
၃။ ပဥ္စဝေါတွင်၊ အားလုံးပင်၊ ကုန်စင်ရသည်သာ။

ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ

၁။ ဓိ-ပု-ပစ်-သေ၊ ဤလေးထွေ၊ သန္ဓေမရပါ။
၂။ ပဝတ္တိတွင်၊ အားလုံးပင်၊ ကုန်စင်ရသည်သာ။

ကောဓမ္မအနေကပစ္စယ
စိတ်

၁။ စိတ်အကုန်မှာ၊ ဟေ-ပု-ဈာ၊ မဂ္ဂါကမ်မရ။
၂။ ထိုမှသေသ၊ ကူဝိသ၊ ရကြထိုက်သင့်စွာ။
၃။ ကာဒု-မောနှစ်၊ ဤသုံးဆစ်၊ မဖြစ်အဓိမှာ။
၄။ ဝိပါနာမ၊ မရှိက၊ မရဝိပါကာ။
၅။ အရူဝိမှာ၊ ဝိပ်-ပစ္ဆာ၊ ကြဉ်ခါရေလေဘိ။
၆။ ကီဇောဖြစ်မှ၊ အာသေရ၊ မှတ်က အမြန်သိ။

စေတသိက်

၁။ ဟေ-ပု-ကံ-ဟာ၊ ဣ္လံ,မင်္ဂ,ဈာ၊ သတ္တာဝပစ္စယ။
၂။ ထိုမှသေသ၊ ဆဲ့ခွန်မျှ၊ ရကြစေကုန်သာ။
၃။ ဒေါစတုက္က၊ ဝိစိမျှ၊ မရအဓိမှာ။
၄။ အကုသလ၊ စေဟူက၊ မရဝိပါကာ။
၅။ ပစ္စည်းခမ္မ၊ စေဟူက၊ တိုးကြအငယ်မှာ။

ရုပ်

၁။ အာ-ဥ-ပု-ဓိ၊ အတ်-အဝိ၊ တည်ဘိ ခြောက်ပစ္စည်း။
၂။ သုဒ္ဓ သချ်၊ နုရူပ၊ ထည့်ကြ အသီးသီး။

နိဗ္ဗာန်ပညတ်

နိဗ္ဗာန်။ ။အာ-ဓိ-ဥ ဟု သုံးပစ္စည်း။
ပညတ်။ ။အာ-ဥ-ဟု နှစ်ပစ္စည်း။

စိတ်,စေ,ရုပ်ကို သဟ (၁၅) မျိုးဖြင့် ဝေဘန်ပုံ

၁။ လတ်-ကြီး ရှစ်ဖြာ၊ စေကုန်သာ၊ ရရာထိုက်သင့်စွာ။
၂။ ငယ်မျိုးသတ္တ၊ တွေးထည့်ပ၊ ခမ္မလျှော်လေရာ။
၃။ အကုသလ၊ စေဟူက၊ မရ ဓိ-ဝိသာ။
၄။ ဒွ-သုဝေမှာ၊ ဣ္လံရပ၊ ကြွင်းမှာ ဣ္လံ-ဈာန။
၅။ အကြီး အည၊ ဝိပ်ယုတ္တ၊ ရကြရုပ်ခမ္မာ။
၆။ ဟေ-ကံ-ဈာ-မင်၊ ဤလေးချက်၊ ပယ်ဖျက်စိတ်ခမ္မာ။

အလိမ္မာ စာမှာရှိသည်

လူတော် လူကောင်း ဖြစ်အောင်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရ

ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့မှ

မြန်မာပြန် ပိဋကတ်များကိုဖတ်ပါ

ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည့်
အိတ်ဆောင်ကျမ်းငယ်များ

၁။ သရဏဂုံတည်ခြင်း အကျိုး
၂။ အရဟံ ဂုဏ်တော် အကျိုး
၃။ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ကိုးပါး အကျိုး
၄။ မာရဏပရိတ် ပါဠိ-နိဿယ
၅။ ပရိမိတ္တဇာလသုတ် ပါဠိ-နိဿယ
၆။ ပရိတ္တပါဠိ (ပရိတ်ကြီး ၁၁-သုတ်)
၇။ ရွှေတိဂုံစေတီတော်သမိုင်း အကျဉ်းချုပ်
၈။ ဓမ္မစကြာ ပါဠိ-နိဿယ
၉။ အနတ္တလက္ခဏသုတ် ပါဠိ-နိဿယ
၁၀။ ပဋ္ဌာန်း ပစ္စယ ဥဒ္ဒေသ,နိဒ္ဒေသ ပါဠိ-နိဿယ
၁၁။ ဘုရားရှိခိုးဂါထာများနှင့် ဓမ္မစကြာပါဠိတော်

အဖိုးနည်း၍ အကျိုးကြီးလှသောကြောင့် ဓမ္မဒါနအဖြစ် လှူဒါန်းဝေငှရန် အလွန်သင့်လျော်သည့် အိတ်ဆောင် ကျမ်းငယ်များ ဖြစ်သည်။